

Legenda

Gebruik van de King James Bible

D

Wordt er geciteerd uit of verwezen naar deze (Engelstalige) Bijbel, dan staat er een lettercombinatie *KJB* in de (Bijbel-)tekst of wordt, in een toelichtende tekst, *King James Bible* geschreven.

De King James Bible is één van de oudst bekende Bijbels, uitgebracht in 1611. Navolgend wordt aan u de geschiedenis van de totstandkoming van deze Bijbel getoond.

- 1 Desiderius Erasmus (1466-1536) bracht in 1516 het Grieks-Latijnse Nieuwe Testament uit. In deze Bijbel werd kolomsgewijs de oorspronkelijke Griekse tekst, door toepassing van de zogeheten Textus Receptus^{1:11/t}, naast de Latijnse tekst, gehanteerd door de rooms-katholieke kerk, geplaatst. Hierdoor werden de vele woordverdraaiingen en leugens van de Wereldkerk aan het licht gebracht. Dit boek werd daarmee de basis van de Reformatie (Protestantse Beweging of protestbeweging).
- 2 In 1525 kwam van de hand van William Tyndale (1494-1536) de rechtstreekse vertaling van het Nieuwe Testament uit. Tyndale was erop gebrand om een Engelstalige versie te maken op basis van de oorspronkelijke Griekse tekst. Hiertoe bezocht hij tevens Wittenburg, om de werken van Maarten Luther (1483-1546) te bestuderen. Later kwam de vertaling van het Oude Testament vanuit de Hebreeuwse grondtekst. De koning van Engeland, Henry VIII, was volledig onder controle van de rooms-katholieke kerk en voerde een bloederige en vurige kruistocht tegen degenen die deze Bijbel lazen of in bezit hadden. Tyndale heeft dit werk met zijn leven moeten bekopen; hij werd levend verbrand onder het uitroepen van "*Heere, open de ogen van de koning van Engeland!*".
- 3 Op basis van het werk van Tyndale kwam in 1535 de *Coverdale Bijbel* uit. Deze Bijbel was de modernere vertaling (en deels voortzetting voor wat betreft het Oude Testament) van het werk van Tyndale. Hiermee droeg Miles Coverdale (1488-1569) er zorg voor, dat de gewone mens het kon lezen en begrijpen.
- 4 In 1537 kwam de *Matthéüs Bijbel* uit, waarvan wordt aangenomen dat deze een corrupt karakter had; de rooms-katholieke kerk was immers zó machtig, dat men bepaalde teksten bewust neutraal liet zodat er geen onenigheid met de moederkerk zou ontstaan. Henry VIII vond het daarom tijd worden om de *Grote Bijbel* uit te brengen in het jaar 1539. Hoewel hiermee het '*brandstapelgebed*' van Tyndale verhoord leek, zo kan ook bij deze uitgave gesteld worden dat de oorspronkelijke teksten werden gemanipuleerd om Rome gerust te stellen;
- 5 Na de dood van Henry VIII werd Edward VI op negenjarige leeftijd koning van Engeland. Hij overleed in 1553 op zestienjarige leeftijd zonder nakomelingen. Na een negendaagse regeerperiode van Jane Grey, kwam in datzelfde jaar Mary Tudor aan de macht, ook wel '*Bloody Mary*' genoemd. Deze bijnaam was niet zonder reden; kort na haar aantreden werden 7000 mensen op de brandstapel gebracht, omdat zij het gebed van Jezus (Matthéüs 6:9-13, het *Onze Vader*) aan hun kinderen leerden. Vanuit haar perspectief mocht alleen de rooms-katholieke kerk deze zaken onderwijzen.

- 6 In 1560 werd de gehele Bijbel opnieuw gepubliceerd onder de naam *De Bijbel van Genève*. Het Nieuwe Testament werd rechtstreeks van Tyndale overgenomen, onder aantekeningen van Johannes Calvijn (1509-1564). Het was de eerste Bijbel waarin bijbelverzen werden gebruikt, zodat zoeken, memoriseren en verkondigen eenvoudiger werd. Deze Bijbel kan gezien worden als de eerste thuis- of voorleesbijbel.
- 7 In 1568, na de dood van 'Bloody Mary' en onder het bewind van koningin Elisabeth I (1533-1603), kwam de zogeheten *Bisschopsbijbel* uit. Deze Bijbel sprak de mensen uit die tijd niet aan en was daarmee een impopulair boek.
- 8 Ook Elisabeth I had geen nageslacht verwekt, waardoor haar neef koning James VI van Schotland (1566-1625) in 1603 tevens koning werd van Engeland. Hij werd hernoemd tot Jacobus I van Engeland of, zoals wij hem nu kennen, King James. De kerken leerden zowel uit de Bijbel van Genève alsmede de Bisschopsbijbel; beide Bijbels hadden hun eigen imperfecties, hetgeen niet gewenst was.

King James vaardigde een opdracht uit, om de beste leraren ter wereld bijeen te brengen en deze imperfecties weg te werken, met als doel een *perfecte Bijbel* op te stellen. In de periode van 1604-1610 (zeven jaren) werden vierenvijftig hoogst intelligente personen tot deze taakstelling verordonneerd. Een van deze vierenvijftig geletterden was (de polyglot) Lancelot Andrews die Latijns, Hebreeuws, Grieks, Chaldeeus, Syrisch en Arabisch vloeiend sprak, las en schreef. Daarbij kon hij dit ook voor vijftien moderne(re) talen; een totaal van eenentwintig talen!

Omdat deze vierenvijftig mannen vanuit de gehele wereld werden verzameld, kenden zij niet eenzelfde kerkelijke grondslag of geloof. Daarom werden er zes groepen van elk negen personen gemaakt, die allen zelfstandig de gehele Bijbel gingen vertalen vanuit de grondtekst (met name Hebreeuws en Grieks). Vervolgens werden deze zes versies met elkaar vergeleken; iedere groep beoordeelde dus de vijf andere versies en pasten, waar men dit correct achtte, hun eigen versie hierop aan.

Daarna kozen de groepen ieder de beste uit hun midden, om een nieuwe groep te vormen. Van de vierenvijftig mannen bleven daarmee zes over. Deze zes 'beste mannen' bestudeerden ieder de zes versies en probeerden gezamenlijk vast te stellen wat de definitieve versie zou moeten worden.

Tenslotte koos deze groep van zes mannen de allerbeste uit hun midden, die – op detailpunten – een eindbeslissing moest nemen teneinde de perfecte Bijbel te vormen.

Elke passage uit ieder boek werd op deze manier vijftienmaal onderworpen aan een grondige vertaling, controle en analyse. De Engelstalige King James Bible kent daarom de zuiverste vertaling van de oude geschriften, op grond van:

- de nauwgezetheid die toegepast is bij het zevenjarige project. Er is achteraf gezien, en alleen bij de eerste druk, slechts één fout geconstateerd. Deze fout stond in Ruth 3:15, waarbij de tekst "... and he went into the city" vanaf de tweede druk veranderd werd in "... and she went into the city";
- het gebruik van de werken van Erasmus, Tyndale (mede onder invloed van Luther^{H&A/C3}), de Bijbel van Genève (mede onder invloed van Calvijn^{H&A/C3}) en de Bisschopsbijbel;
- de constantheid in gebruikte woorden door de Bijbel heen;^{bijv. AU2}
- de punctualiteit bij het aanbrengen van hoofdletters en kleine letters;^{bijv. 6.2}
- de dynamiek van woorden en zinnen, ook al bewees de directe vertaling van een woord of zin wellicht anderszins.

Bovenal mag u beseffen dat God, ten tijde van de (verdere) vervolmaking van de boekdrukkunst (Johannes Gutenberg, 1397-1468) en onder gebed van gelovigen, leiding heeft gegeven aan de totstandkoming van het zuivere Woord. En geen bijbelsamenstelling is zó zuiver verlopen als deze onder King James.

Statenbijbel → Statenvertaling

Met het besluit van de synode van Dordrecht in 1618 werd de Staten-Generaal verzocht om een eigen vertaling van de oude geschriften naar het Nederlands te bekostigen. De hieruit voortgekomen Statenbijbel werd (pas) uitgebracht in het jaar 1637. Omdat deze versie moeilijk leesbaar is, is bij de uitwerking in dit handboek besloten de Statenvertaling (Jongbloeditie, 1888) te gebruiken. In dit handboek zijn circa tweehonderd correcties uitgevoerd op deze Statenvertaling, waarbij *alleen* die correcties zijn aangebracht, die tot verwarring of misvatting kunnen leiden.

Het is een raadsel waarom de synode van Dordrecht besloot tot het uitbrengen van een eigen vertaling, terwijl in bijna hetzelfde jaar de King James Bible werd uitgebracht, namelijk 1611. Sterker nog, de synode wenste een editie dat net zo zuiver vormgegeven zou worden als de King James Bible, namelijk concordant (de letterlijke overzetting vanuit de grondtalen Hebreeuws en Grieks) en tegelijk dynamisch.

De meest logische verklaring is, dat beide landen met elkaar strijd voerden om de wereldmacht; het was immers de tijd van de Nederlandse Gouden Eeuw. Een andere reden zou geweest kunnen zijn, dat onze taalschat beperkter was in omvang dan het Engels, waardoor het fonetisch (verschil tussen schrijven en spreken) en idiomatisch (taallogica), in die tijd, ondoenbaar was om tot een goede vertaling vanuit het Engels te komen.

Overigens zou, met onze huidige kennis van de talen, een goede vertaling van de King James Bible mogelijk moeten zijn, hetgeen de Nederlands Hervormde kerk en de Christelijk Gereformeerde kerk heeft aangezet tot het maken en uitgeven (2010) van de *Herziene Statenvertaling* (HSV). Hierop is evenwel negatief kritiek gegeven vanuit diverse kerkgemeenschappen. Het valt buiten het kader van dit handboek hier nader op in te gaan.